

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטין) ואח' נ' אוחיון

בעניין:

1. שי א'

2. א' א'

3. א' א'

ע"י עו"ד דורון גנסיך

התובעים

נגד

1. לינדה אוחיון

2. אליהו חברה לביטוח בע"מ

3. אבנר – איגוד לביטוח נפגעי רכב בע"מ

ע"י עו"ד עינת שגיא-שמואלי

הנתבעים

פסק דין

מבוא

1. התובע מסי' 1 (להלן: "התובע"), יליד 1.4.1995, נפגע בתאונת דרכים שארעה ביום 14.4.2003. התובעים מסי' 2-3 הם הוריו של התובע שהגישו את התביעה כאפוסטרופסים וכן כמיטיבים. הנתבעים הם הנהגת ברכב שממנו נפגע התובע, ומבטחי הרכב בביטוח חובה. אין מחלוקת באשר לחבותם של הנתבעים לשאת בנוקי התובעים והדיון בתובענה התמקד בנוק. במהלך בירור התובענה הפך התובע בגיר.
2. הפגיעה בתאונה הייתה רב מערכתית וכללה פגיעה בראש ואבדן הכרה, פגיעה בשיניים וכן שברים ברגליים. התובע היה מאושפז משך כשבועיים ולאחר מכן, לפי הנטען בכתב התביעה, החל לסבול מתופעות נירולוגיות ופסיכיאטריות.
3. התביעה הוגשה תחילה לבית המשפט המחוזי בחיפה בשנת 2003. במסגרת התביעה מונו שלושה מומחים רפואיים ונתנו את חוות דעתם. לבקשת התובעים היא הופסקה ולאחר מכן הוגשה תביעה חדשה לבית משפט זה. בדיון שהתקיים לפני כב' השופט (כתוארו אז) יי שפירא, התקבלה בקשת התובעים למינוי מומחה בתחום נוסף, ומשעמדו הצדדים על חקירת חלק מהמומחים נקבע התיק לשמיעת ראיות. אלה נשמעו בשני מועדים ולאחריהם הגישו הצדדים את סיכומיהם.

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטיף) ואח' נ' אוחיון

הנכות הרפואית

4. לבדיקת התובע מונו ארבעה מומחים רפואיים בתחומי האורתופדיה, הפה ולסת, הפסיכיאטריה ולבסוף הנוירולוגיה. ארבעת המומחים הגישו חוות דעת ושניים מהם אף נחקרו עליהן בחקירה נגדית בבית המשפט.

חוות הדעת בתחום האורתופדיה

5. חוות הדעת בתחום האורתופדיה ניתנה על ידי ד"ר דוד אנגיל ביום 17.6.2005. מחוות הדעת עולה כי אף שלתובע נגרם שבר בעצמות שוק שמאל החיבור שנעשה היה תקין והאיחוי טוב. נקבעה נכות זמנית של 5% למשך שנתיים, וכך נכות של 5% לצמיתות בשל צלקות מכערות במידה קלה. בחוות דעת מעודכנת יותר שערך המומחה ביום 11.3.2011 הוא מצא כי אף שהשבר התחבר בצורה טובה יותר הרי שקיים הבדל באורך הרגליים בשיעור של 2.27 ס"מ. המומחה הציע לערוך ניתוח לצמצום ההפרש שאותו ניתן לבצע באשפוז יום. הערכת הנכות של התובע הייתה כ- 5% ככל שלא יעבור את הניתוח, וזאת בנוסף לנכות שנקבעה קודם לכן בשל הצלקת.

חוות הדעת בתחום הפה והלסת

6. חוות הדעת השנייה ניתנה בתחום הפה והלסת. המומחה בתחום זה, ד"ר אביגדור שרון, קבע ביום 22.11.2005 עלות לטיפול בסכום של 25,000 ₪ במהלך חייו של התובע. בתשובותיו לשאלות הבהיר המומחה כי מדובר בעלות כוללת שאינה מביאה בחשבון את שווי הערך הנוכחי של הסכומים העתידיים.

חוות הדעת בתחום הפסיכיאטריה

7. התובע נבדק על ידי פרופ' אלן אפטר, מומחה פסיכיאטריה של הילד והמתבגר. חוות הדעת בעניינו ניתנה ביום 22.1.2006 ובה המליץ המומחה על נכות בגובה של 10%. הוא ציין כי מצא שהתובע סובל מבעיות פסיכיאטריות קשות אשר מתבטאות בדיכאון, מחשבות אובדניות וחרדות, סימפטומים פוסט-טראומטיים בולטים, בעיות קוגניטיביות וסימפטומים שעלולים לבטא מצב פסיכוטי. הוא העריך שרוב הבעיות הפסיכולוגיות נובעות מהתאונה והנזק המוחי שנגרם לתובע בתאונה, אך הוא גם מזכיר כי התובע סבל לפני התאונה מבעיות

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל

ת"א 10-11-13944 א' (קטיין) ואח' נ' אוחיין

מסוימות לאחר התנכלות של גננת, שהתבטאו בבעיות חברתיות, עצבנות והסתגרות. המלצתו הייתה, כאמור, לקבוע 10% נכות לצמיתות.

8. המומחה העריך במסגרת חוות הדעת כי התובע זקוק לטיפולים רבים כדי לנסות ולשקם אותו במידת האפשר, הכוללים טיפול פסיכולוגי לו, הדרכה לחורים, הוראה מתקנת וטיפול תרופתי.

9. בתשובותיו לשאלות הבהרה, שניתנו ביום 7.5.2006, הוא הגדיר בצורה ברורה יותר את היקף הטיפולים – פעם בשבוע למשך שנה עד שנתיים, תוך שהמליץ על עריכתם באופן פרטי וכך גם ההוראה המתקנת.

10. בחוות דעת מעודכנת שניתנה ביום 24.6.2011 מצא המומחה, לאחר בדיקה נוספת שערך, שלמרות הטיפולים שניתנו לתובע מצבו עדיין קשה בעיקר בגלל בעיות משמעת והתנהגות. הוא העריך את הנכות ב- 10% והציע לסיים את ההליך המשפטי שכן עצם קיומו מפריע לתובע להשתקם. הוא המליץ על המשך הטיפול שהוא מקבל כרגע כדי למנוע התדרדרות נוספת, וזאת למרות שחוסר שיתוף פעולה מצדו של התובע מפחית את הסיכוי שלו להחלים. בתשובה לשאלות הבהרה הוא כתב שמצבו של התובע יכול לפגוע בצורה משמעותית בהתפתחות התקינה שלו במידה שלא יקבל את הטיפול הנכון.

11. המומחה נחקר בבית המשפט על חוות דעתו, בעיקר על רקע הפער בין קביעותיו השונות לבין הקביעות שניתנו בתחום הנזירולוגיה (כפי שאפרט להלן נקבעה נכות נזירולוגית של 40%). עוד התעורר קושי באשר להתאמה שיש בין התיאורים של מצב התובע בחוות הדעת לבין כימות הנכות על ידי המומחה. הוא חזר על הדברים שכתב ולפיהם מצבו של התובע עדיין קשה בגלל בעיות משמעת והתנהגות (עמ' 36). הוא הוסיף כי הפגיעות שבוהן סובל התובע הן משמעותיות, יש לו מחשבות אובדניות וכן ציין כי אי אפשר להוציא מכלל אפשרות שהוא יכול להתאבד (עמ' 37). בתשובה לשאלה האם היה נותן לתובע נשק בעת השירות הצבאי הוא השיב בשלילה, והבהיר כי הוא סבור שהתובע "לא בן אדם אחראי הוא באמת לא מקבל את החוקים של החברה, הוא אחראי למעשיו, הוא בן אדם לא אחראי מבחינת התנהגות הולמתי" (עמ' 37). המומחה לא היה מופתע מכך שהתובע אינו מתמיד במקומות העבודה השונים וכן הסכים לכך שקיימות אפשרות שכאשר יעבוד התובע בעבודות שדורשות שירות לקהל הוא יכול להפוך לאלים מילולית אם לקוח ירגיז אותו (עמ' 38).

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטיין) ואח' נ' אחיון

12. לדברי המומחה:

"זה בחור עם בעיות רבות שהוא דופק את עצמו כל הזמן. הוא מסתבך הוא לא מתמיד בטיפולי, ולא עוזר לעצמו ואני חושב שהוא מכניס את עצמו למבוי סתום. הוא מאכזב את כל האנשים שתומכים בו, וזה באמת עצוב. ש. זה יהיה נכון שמבחינה תעסוקתית אתה צופה לו קשיים רבים בשוק העבודה.
ת. כן.
ש. זה היה נכון להגיד שאתה חושב שמבחינה חברתית אתה צופה לו קשיים.
ת. כן" (עמ' 38-39)

13. בהתייחסו ליכולותיו החברתיות הגדיר המומחה את התובע כמי ש"יש לו פיוז" קצר ואני מתאר שקשה להיות חבר שלו" (עמ' 39). את עיקר הבעיות של התובע תאר המומחה בכך "שהוא לא ממושמע ולא מתנהג כמו שהחברה מצפה ממנו" (עמ' 39). בהמשך הוא ציין כי נראה לו שקצת מסוכן לתת לתובע לנהוג (עמ' 43), אך שהוא מסוגל לכך. בלשונו של המומחה: "הוא יכול. הוא לא חולה נפש. אין לו מחלה פעילה. יש לו מגבלות. המגבלה הכי גדולה שלו שאני חושב שבזמנים של לחץ הוא מאבד עשתונות, זו לא מחלה פסיכיאטרית". (עמ' 43).

14. המומחה התבקש להתייחס לקביעותיו של פרופ' פינקלשטיין שקבע נכות של 40% בשל פיגור קל, וזאת בהסתמך בין היתר על בדיקת EEG. הוא השיב תחילה בפליאה: "הוא חושב שזה מהתאונה" (עמ' 40). בהמשך לכך הוא נדרש להשיב לשאלות באשר לעמדתו בדבר הקשר הסיבתי שבין מצבו של התובע לבין התאונה. הערכת המומחה הייתה כי מצבו של התובע מתאים לנכות של 20-30 אחוזי נכות, אך להערכתו רק שליש מהם קשור לפגיעה בתאונה. באשר לקביעת הנכות הכוללת הוא הבחיר כי זו נובעת מהפרעות בהתנהגות, בהתפתחות ופגיעה פוסט טראומטית (עמ' 42). המומחה לא הסכים להנחה לפיה נכותו הכוללת של התובע גבוהה יותר – 30-50 אחוזים (עמ' 43) וגם לא סבר שיש לחלק את הנכות אחרת (עמ' 44).

חוות הדעת בתחום הניירולוגיה

15. בתחום זה ניתנה חוות הדעת על ידי פרופ' יורם פינקלשטיין. המומחה מצא כי התובע נפגע פגיעה מוחית אורגנית הגורמת לירידה ברמה השכלית. במסגרת תיאור הבדיקות

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל

ת"א 13944-11-10 א' (קטין) ואח' נ' אוחיון

שנערכו התייחס המומחה לבדיקות עזר – הערכה נוירופסיכולוגית – שנערכה על ידי מר אלי דויטש לפי בקשתו.

16. מתוך אותה הערכה הוא למד כי היכולת השכלית של התובע, כפי שהתבטאה במבחנים הבודקים תפקודים קוגניטיביים עילאיים – היא ברמה של מתחת לגבולי של נורמת הגיל; התפקוד בתחום המילולי – מראה הנמכה לנורמה ביכולתו כיום לחשיבה מילולית, ידע כללי, יכולת הבנה, אוצר מילים וחשיבה חשבונית, וזאת על רקע הנמכה בזכרון ובריכוז שמיעתי ובהנמכה ביכולת לזיכרון ויזואלי מיידי. עוד נצפתה הנמכה ביכולת הגרפ-מוטורית, ביכולת ההעתקה והכתבה – שבאות לידי ביטוי בקריאת קטע בלי ניקוד. קריאה כזו היא מצרפית ומשובשת ואיטית.

17. בהתייחסו לתפקודים הקוגניטיביים מצא מר דויטש, לדברי המומחה, כי יכולת התפיסה המרחבית, הדורשת אנליזה וסינתזה של צורות הנדסיות במרחב היא תקינה וכך גם יכולת התפיסה וההבנה של הייצוג הוויזואלי בסביבתו הריאלית. היכולת לקרוא קטע מנוקד היא תקינה ורציפה.

18. פרופ' פינקלשטיין בחן בטרם קביעת הנכות גם בדיקת EEG שנערכה לתובע ביום 26.1.2012. פענוח הבדיקה לימד כי התרשים חורג עקב התפרצויות כלליות חדות. בדיקת MRI שנערכה הייתה תקינה.

19. הוא מתאר במסגרת פרק הדיון בחוות דעתו את ממצאיו:

"מכלול הממצאים בבדיקתו הנוירולוגית ובבדיקות העזר מצביע על ליקוי אורגני מוחי, הליקוי מסתמן בעיקרו בתפקודים המוחיים העילאיים, בהם נצפו פערים ביצועיים בין מטלות שונות. ניכרת הנמכה (ביחס לנורמה) ביכולותיו לחשיבה מילולית ולחשיבה חשבונית, ירידה בזכרון ובריכוז השמיעתי וכן בזכרון החזותי המיידי. הוא מתקשה בכתיבה, בקריאה ובמבחן המשקף את הבנת הנקרא. לעומת זאת נשתמרה רמה נורמטיבית של תפקודים מוחיים אחרים: יכולת התפיסה המרחבית והבנת הייצוג החזותי בסביבתו הריאלית, מנת משכל (IQ) נמוכה. מנת המשכל הכללית היא 57, כאשר היכולת המילולית... היא 60 והיכולת הביצועית... היא 62. תבנית קוגניטיבית זאת מעידה על ליקוי מוחי אורגני, התואם למצב שלאחר חבלת ראש סגורה. הפער בין הישגיו הלימודיים טרם התאונה ולאחריה בולט לעין. על פי התיעוד החינוכי משנת 2003. בהישגיו שהיו נורמטיביים עד למועד התאונה, חלה נסיגה לאחר התאונה."

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטיין) ואח' נ' אחיון

20. המומחה מבהיר בחוות דעתו כי לתובע פגימה מוחית אורגנית הגורמת לירידה ברמה השכלית. את הנכות הוא קבע בהתאם לסעיף 29 (11) לתוספת לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה) תשט"ו-1956, המוסב לסעיף 34 (ד-ה) (מותאם) וזאת בגין סימנים קליניים, הכוללים מנת משכל בתחום הפיגור הקל והמגבילים את ההתאמה הסוציאלית ואת כושר העבודה. הנכות שניתנה הועמדה על 40%. המומחה הוסיף שחוות דעתו איננה מתייחסת לנכות הפסיכיאטרית שנקבעה על ידי פרופ' אפטר.

21. פרופ' פינקלשטיין זומן לחקירה על חוות דעתו. במסגרת החקירה הוא הבהיר כי אף שהנכות שקבע ניתנה לפי הסעיף שעניינו פיגור קל, הרי שהגורם לנכות הוא פגיעה מוחית אורגנית שנתנה סימנים העולים בקנה אחד עם הפיגור הקל. לפיכך ניתן היה לתת נכות על פי הפיגור הקל או על פי מכלול הסימנים הקליניים (עמ' 53). עמדתו של המומחה הייתה שגם הפיגור הקל וגם הסימנים הקליניים קשורים לתאונה וזאת בשל פגיעה באונה המצחית. המקור העיקרי לקביעותיו היה המבדק הנוירופסיכולוגי וכן תוצאות בדיקת ה-EEG. לפיכך, בשל כך שאין המדובר בנזק הנובע מפגיעה מבנית במוח, הוא סבר כי אין משמעות לכך שלא נמצאו סימנים בבדיקות הדמיה (עמ' 55). המומחה אף סבר כי אין ללמוד מהרישום בגליון הקבלה לפיו אין אבדן הכרה על כך שלא הייתה חבלה שכללה זעזוע מוח (עמ' 55). אשר לליקויים מהם סובל התובע הוא ציין כי לתובע פגיעה ביכולת הפסיכו-דידקטית – שהיא היכולת המוחית האורגנית לכלול חומר חדש ולהבין אותו – וציין את השלכות פגיעה שכזו על תפקודי היום יום. הוא הסביר כי במבחנים שנערכו נמצא כי חלק מהתפקודים שמורים היטב ומהם נלמד מצבו ללא התאונה וחלק אחר פגועים. מכך נובע גם הקשר של הפגיעה לתאונה, שאם לא כן כל התפקודים היו נפגעים (עמ' 57-58). כישורי הנהיגה של התובע שהתחדדו בחקירה של המומחה ממילא אינם הכישורים שנפגעו בתאונה, ולכן המומחה לא הופתע מכך שהתובע נוהג.

22. בהשיבו לשאלות באת כוח הנתבעים חזר המומחה על כך שלתובע תפקודים פגומים הקשורים למחצית המוח המילולי והם תפקודים הקשורים בשפה, יכולת גרפו-מוטורית, יכולת כתיבה, העתקה וקריאת קטע ללא ניקוד. הסט האחר של התפקודים שמשתייך למחצית המוח הלא מילולי – תקין והוא כולל תפיסה מרחבית, קואורדינציה או יכולת הבנה ותפיסה של ייצוג ויזואלי (עמ' 58). המומחה הבהיר כי לתובע יש יכולת למידה מסוימת אך הלמידה שלו היא איטית ופגומה, והוא מבצע הכל לאט יותר. אין המדובר באובדן של היכולת אלא בפגימה שלה (עמ' 62).

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטין) ואח' נ' אחיון

הנכות הרפואית

23. הארכתני בתיאור האמור בחוות הדעת והדברים שעלו מחקירות המומחים וזאת על רקע טענות הצדדים, מזה ומזה, כנגד חוות הדעת.

24. התובעים מבקשים בסיכומיהם לאמץ את קביעותיו של פרופ' פינקלשטיין לעניין נכותו בתחום הנירולוגי. הם מתייחסים בהרחבה לתשובות שנתן בחקירתו ולהסברים שמסר בתשובה לתהיות שהועלו בחקירתה של באת כוח הנתבעים. עוד מפנים התובעים לדו"ח שערך מר דויטש, שהנתבעים ויתרו על החקירה עליו. התובעים סבורים אפוא כי קביעתו של פרופ' פינקלשטיין מבוססת היטב על הדו"ח הנירופסיכולוגי, על תוצאות בדיקת ה- EEG ועל מנגנון הפגיעה בתאונה. בהקשר זה מציינים התובעים כי פרופ' פינקלשטיין נתן מענה מלא לקשיים שהוצגו לו בחקירה, השיב להם תשובות משכנעות ואין כל סיבה שלא לקבל את חוות דעתו בדבר נכותו של התובע.

25. לעומת זאת מבקשים התובעים שלא לקבל את המסקנה הסופית שאליה הגיע פרופ' אפטר לעניין הנכות הנפשית. הם מציעים להידרש לקביעתו באשר לנכות הכוללת שיש לתובע – 30% - מבלי לקבל את עמדת המומחה לעניין קביעת הקשר הסיבתי וייחוס חלק של 10% לתאונה. בהקשר זה מפנה בא כוח התובעים בסיכומיו לתשובותיו של המומחה לשאלות ההבהרה ולשאלות שנשאל בבית המשפט, מהן עלה כי מצבו של התובע תמור מאוד וכי הדבר נובע מהתאונה. הוא סבר כי אין לקבל את הסתירות בעדותו של המומחה בין תיאור הפרעות ההתנהגות שמחן סובל התובע לבין התוצאה הכוללת. לשיטתו, בהיעדר אפשרות לקבוע מקור אחר לבעיות הנפשיות לא היה מקום לזקוף שני שלישים מהנכות לחובת אותן סיבות שלא קיימות.

26. עמדת התובעים באשר לנכותו הכוללת של התובע היא כי זו מורכבת מהנכות הנירולוגית (40%) מנכות פסיכיאטרית ללא ההפחתה (30%), מנכות אורתופדית (5%) ומנכות קוסמטית (5%). לחלופין הם מציעים לאמץ את קביעת המומחים כפי שהיא, כך שהנכות המשוקללת תעמוד על 51.26%.

27. עמדת הנתבעים מטבע הדברים היא הפוכה. הנתבעים סבורים כי יש לקבל את קביעתו של פרופ' אפטר שהיא סבירה, מקצועית והולמת את הראיות. הם מבקשים להתעלם

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטין) ואח' נ' אוחיון

מההגזמות, אי אמירת האמת והתיאורים שניתנו על ידי התובע ואמו. לשיטתם אין בסיס לטענות התובע לפיהן קופח על ידי פרופ' אפטר או שפרופ' אפטר חילק את הנכות באופן בלתי סביר.

28. באשר לנכות הנוירולוגית סבורים הנתבעים כי קביעותיו של פרופ' פינקלשטיין אינן עולות בקנה אחד עם הפגיעה בתאונה, עם ההיסטוריה הרפואית ועם תפקודו היום יומי של התובע. הנתבעים מפנים לכך שבעת הפגיעה התובע לא איבד את הכרתו, כעולה מגליון מד"א, ולכן קביעת פרופ' פינקלשטיין בעניין המנגנון של הפגיעה איננה נכונה. הם מפנים לכך שלא נגרם לתובע שבר בגולגולת, לא נגרם נזק למוח ולרקמותיו וכי בדיקות הדימות שנערכו היו תקינות. אף לא אחד מהמטפלים שטיפלו בתובע אבחן את הפיגור שנמצא אצל פרופ' פינקלשטיין ולכל היותר נמצא זעזוע מוח שאף הוא מוטל בספק. תשובותיו של פרופ' פינקלשטיין לשאלות שהופנו אליו היו, לשיטתם של הנתבעים, "נאומים מגמתיים". מכל מקום הנתבעים סבורים כי אין לאמץ את הקביעות שקבע פרופ' פינקלשטיין או את ההסברים שנתן ליכולות שנמצאו אצל התובע בלימודיו, בנהיגה, להשיגים שהשיג. הנתבעים הפנו לאמירות שבהן התייחס בית משפט השלום בהליך אחר לעדות של פרופ' פינקלשטיין, ולמדו מהן חיזוק לרושם שקיבלו מעדותו של פרופ' פינקלשטיין במהלך חקירתו: "התגוננות, חוסר נכונות לענות בפשטות על שאלות והמטרת מידע המגונן על חוות הדעת".

29. הנתבעים מבקשים אפוא שלא לקבל את קביעותיו של פרופ' פינקלשטיין ולהעמיד את הנכות הנוירולוגית על 10% בלבד. כפועל יוצא מכך הם מציעים לקבוע כי הנכות היא 10% בתחום הנוירולוגי, 10% בתחום הפסיכיאטרי, 5% עבור צלקת ו-5% בתחום האורתופדי. שקלול נכויות אלה מגיע לכך – 27%.

30. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים על רקע התרשמותי מעדותם של פרופ' אפטר, פרופ' פינקלשטיין והתובע עצמו הגעתי לכלל מסקנה כי בסופו של דבר יש לקבוע נכות רפואית משוקללת בגובה של כ- 50% (51.26% כעתירתם החלופית של הנתבעים) וזאת למרות הקשיים שעלו מתוך קביעות המומחים.

31. שתי חוות הדעת: בתחום הפסיכיאטרי ובתחום הנוירולוגי מעוררות קושי, וכפי שצינתי בפני באי כוח הצדדים את שתיהן קשה לקבל כפשוטן. מטעם זה שקלתי אף את האפשרות למנות מומחים רפואיים נוספים בתחומים אלה. ואולם, משלא עלתה בקשה לכך מצד מי מהצדדים ונוכח העמדה של פרופ' אפטר, שמקובלת עלי, כי המשך ההליכים מזיק

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל

ת"א 13944-11-10 א' (קטין) ואח' נ' אוחיון

להשתקמותו של התובע – החלטתי להימנע מכך ולקבוע את נכותו של התובע על בסיס חוות הדעת הקיימות.

32. כפי שנטען על ידי התובעים, חוות דעתו של פרופ' אפטר מעוררת קושי באשר להתאמה שיש בין מסקנתו הסופית לבין התיאורים הכלולים בה לגבי מצבו של התובע. קשה להלום את המסקנה המקורית של פרופ' אפטר כי הקשיים שעליהם עמד בחוות הדעת ותיאוריו את מצב התובע מתאימים לנכות של 10% בלבד. הדעת נותנת כי מצב רפואי כזה, כפי שתאר וזאת על רקע השנים שחלפו, התיאורים שניתנו על דרך התנהגותו של התובע ושהייתו באשפוז פסיכיאטרי, כזה או אחר, למשך תקופה מסוימת לאחר התאונה – מלמדים על נכות גבוהה יותר. מכאן שההנחה שנכותו הכוללת של התובע, כפי שניתן היה להסיק מתוך חוות הדעת, היא 10% - היא הנחה שקשה לקבל.

33. במהלך החקירה הנגדית הובהר, דבר שלא הובן מתוך חוות הדעת, כי מצב התובע שונה וכי נכותו הכוללת היא גבוהה יותר – 20-30 אחוז - אלא שהמומחה סבור כי יש לזקוף לתאונה רק שליש מנכותו. הסבר זה נותן מענה לקושי בהערכת הנכות אך מוקשה גם הוא בהינתן הגורמים האפשריים האחרים של הנכות. התובע נפגע בגיל צעיר יחסית והגורם האחר שהוזכר – התעללות שעבר בגן – אינו נראה משמעותי יותר מהתאונה, וכך גם ההסברים האפשריים האחרים לנכות זו (אציין בהקשר זה כי בסיכומיהם הסתמכו הנתבעים על אירוע פלילי שהיה ככל הנראה בשלב כלשהו ונלמד ממסמכי הצבא. עם זאת מאחר והתובע לא עומת עם טענות אלה בעת שנחקר חקירה נגדית ולא ניתנה לו הזדמנות להגיב להן וכך גם המומחה, לא מצאתי לנכון לייחס לדברים משקל). מכאן, שאף אם אניח כעמדתו של המומחה בעת חקירתו הנגדית כי הנכות הכוללת היא בגובה של 20-30 אחוזי נכות הרי שיש קושי עם החלוקה שקבע, המייחסת שליש בלבד לתאונה.

34. אף באשר לנכות הנוירולוגית, שאותה תוקפים הנתבעים, מתקיים קושי לא מבוטל. פרופ' פינקלשטיין הסביר אמנם את השיקולים לעמדתו כי התובע סובל מנכות נוירולוגית משמעותית וכי זו קשורה לתאונה ועמדתו בעניין זה מקובלת עלי. שוכנעתי מתוך התשובות שנתן בחקירתו הנגדית. בדבר קשר סיבתי, כמו גם באשר למצבו של התובע. למרות זאת, אני סבור, כטענת הנתבעים, כי קיים קושי עם גובה הנכות שנקבעה וספק בעיני אם סעיף הנכות שנבחר – שעניינו פיגור קל – תואם את מצב התובע כפי שהתרשמתי ממנו במהלך החקירה הנגדית, וכפי שנלמד מתפקוד התובע לפי עדותו שלו ולפי עדות החוקר הפרטי. בקביעת

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטיין) ואח' נ' אוחיון

הנכות שנעשתה דומה כי המומחה העניק נכות גבוהה מזו המסתברת מתוך הליקויים שמצא וכך גם באשר לאפשרות חפיפה מסוימת בין הנכויות.

35. עוד אוסיף כי איני מקבל את טענות הנתבעים לפיהן טעה המומחה בהתעלמו מממצאי בדיקות הדימות שנערכו לתובע מאז התאונה ובהסתמכותו על בדיקת ה-EEG המאוחרת יותר, וההסבר שנתן המומחה לכך בחקירתו מקובל עלי. כך גם איני שותף לביקורת על גישתו של המומחה, שניתן היה להעלותה בסגנון מתאים יותר, ודומה כי הנתונים עליהם התבסס המומחה הספיקו לצורך קביעת עמדתו. יש לציין כי בניגוד לאופן בו הוצגו הדברים על ידי הנתבעים הישגיו הלימודיים של התובע רחוקים מלהרשים וכך גם הפסקת הלימודים בטרם השלמת 12 שנות לימוד. יחד עם זאת, כפי שצינתי לעיל, התוצאה הכוללת אליה הגיע פרופי פינקלשטיין כנכות מצטברת לנכות הפסיכיאטרית נראית בעיני גבוהה מדי על רקע מכלול הראיות.

36. בהינתן הקשיים כפי שתוארו לעיל – הרי שהתוצאה היא כי אנו מצויים במצב של "כלים שלובים" וכי התוצאה המשוקללת שנקבעה על ידי שני המומחים בחוות הדעת – שעומדת על 46% נכות, נראית בעיני סבירה. זאת, אף אם לשיטתי יתכן והיה מקום לקבוע נכות פסיכיאטרית גבוהה יותר – 20%, ונכות נוירולוגית מצטברת נמוכה יותר – 30% (אשר מביאות לנכות משוקללת של 44%).

37. אשר למחלוקת בנוגע לנכות האורתופדית. הצדדים חלוקים בשאלה כיצד יש להתייחס לאפשרות השיפור במצב התובע אם יעבור את הניתוח. התובעים טוענים כי הנתבעים לא הרימו את הנטל להוכיח את כל הטעון הוכחה לצורך הפחתת הנכות בשל כך שהתובע יעבור את הניתוח והניתוח יצליח. הנתבעים טוענים כי הקביעות בחוות הדעת מבססות את טענתם לפיה מדובר בניתוח אפשרי שניתן לביצוע באשפוז יום, והתובע הוא זה שלא עמד בנטל להראות כי סירובו לעבור את הניתוח הוא מוצדק. על כן, כך נטען, יש לקבוע כי התובע לא פעל להקטנת הנזק ואין להתחשב בנכות אורתופדית.

38. המומחה בתחום האורתופדיה לא נשאל וממילא גם לא הובאו נתונים אחרים באשר לתוצאות הניתוח, סיכויי הצלחה והסיכונים השונים שכרוכים בעריכתו. גם התובע לא נשאל על כך וממילא לא השיב. מכאן הרי שמקובלת עלי עמדת התובעים כי לא הונחה תשתית מספקת לקבוע כי התובע לא עמד בחובת הקטנת הנזק המוטלת עליו.

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטיין) ואח' נ' אוהיון

39. לסיכום הגעתי אפוא למסקנה כי נכותו הרפואית של התובע היא בהתאם לנכויות כפי שנקבעו על ידי המומחים – 46% בתחומי הנורולוגיה והפסיכיאטריה, 5% בגין הפגימה האורתופדית; ו- 5% בגין הצלקת (51.26%).

הנזק

40. התובע ואמו הגישו תצהירי עדות ראשית. לפי התצהירים התובע החל לסבול לאחר התאונה מכאבי ראש, חוסר שקט עצבנות והתקפי זעם. משך 6-7 חודשים לאחר התאונה הוא לא למד בבית הספר והתנייד בכסא גלגלים עד שלמד ללכת עם קביים. הוא חזר לבית הספר כשהוא על כסא גלגלים ואף שם אירעו אירועים של בריחת שתן. לפי תיאורה של האם, ההליכה לבית הספר הפכה למלחמה יום יומית עם התובע. בשיעורים הוא לא היה מרוכז, התפרץ ולעיתים זרק חפצים. לאחר שהורים התנגדו לשהיית האם עם התובע בבית הספר, הצמידו לו משרד החינוך מטפלת שתשב עמו שלוש פעמים בשבוע, והאם הייתה בבית הספר שלוש פעמים. האם מתארת מקרים שונים של התנהגות בעייתית של התובע בבית והפנייתו בהמשך לכך לטיפול פסיכיאטרי. בעקבות זאת אושפז התובע משך חמישה חודשים בבית חולים לבריאות הנפש, ובהמשך לימודיו סבל מקשיי הסתגלות עד שהושעה מבית הספר בשל אלימות שלו כלפי ילדים אחרים. תופעה זו חזרה גם בבתי ספר נוספים.

41. עם הגיעו לכיתה ח' נעשה ניסיון לשלבו בבית ספר רגיל בכיתה רגילה, אך גם שם לאחר מעורבות בקטטה וניסיון להצית לילדה את שערה עם מצית, הורחק התובע מבית הספר.

42. מהתצהירים נלמד עוד כי התובע הפסיק את לימודיו מבלי שסיים 12 שנות לימוד. הוא לא התגייס לצה"ל וניסה לעבוד כסדרן במרכול. הוא פוטר כעבור מספר ימים וכיום עובד בממכר שניצלים. לדברי אמו התובע יודע לקרוא ולכתוב אך עם שגיאות כתיב רבות, הוא אינו יודע את לוח הכפל ונזקק לטיפול תרופתי.

43. תמונת המצב כפי שנלמדה מחקירתו הנגדית של התובע, אינה תואמת באופן מלא את שניתן היה להסיק מתצהירי העדות הראשית שהגישו הוא ואמו. בפתח עדותו סיפר התובע כי הוא עובד בחלונות אלומיניום ומסייע לבעל הבית. במקום זה הוא עובד כשבוע וחצי ולפני כן לא עבד. הוא סיים את לימודיו בכיתה י"א מבלי שסיים את השנה, לאחר שלא הסתדר בבית הספר (עמ' 7).

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א'(קטיין) ואח' נ' אוחיין

44. באשר לקשרים החברתיים התובע העיד כי יש לו ארבעה חברים. הוא נקב בשמותיהם. הוא ידע לומר גם היכן עובדים הוריו (עמ' 8). בתשובה לשאלה מדוע אמר לבדוק מר דויטש כי הוא מבודד חברתית הוא השיב כי התחבר עם החברים האלה לפני מספר חודשים (עמ' 9). הוא אישר כי יצא עם חבריו לחופשה בצפון. בהמשך עדותו הוא הוסיף כי יש לו חשבון פייסבוק וכי השתמש בו בעבר, העלה אליו תמונות ויש לו מספר חברים שם. הוא נכנס לחשבון הפייסבוק שלו פעם או פעמיים בשבוע (עמ' 12). התובע הופנה לדברים שנכתבו בעמוד הפייסבוק שלו, ולכך שלגבי אחד הרישומים שם ניתנו 48 לייקים הוא הסביר כי הוא הוסיף אנשים כחברים אך את רובם אינו מכיר (עמ' 13). התובע אישר כי יש לו גם חברות וכי הוא מנהל צ'אטים עם בנות בפייסבוק (עמ' 14). בנוסף הסכים התובע כי העלה לרשת סרט שבו הוא רוקד "הארלם שיקי" ביחד עם חברים (נ/2).

45. עניין שקיבל דגש בחקירתו הנגדית של התובע היה קיומו של רשיון נהיגה. התובע העיד שיש ברשותו רשיון והוא נוהג מדי פעם (עמ' 10). בהמשך התברר כי יש לו גם רשיון נהיגה על אופנוע שאותו קיבל לפני כחודשיים (עמ' 11) לאחר שלמד ועבר בחינה, וזאת מבלי שאמר להוריו כי הוא עושה כן (עמ' 23).

46. התובע לא שלל את הטענה כי הוא מסתדר באופן עצמאי בביצוע פעולות בבנק, משתמש בכספומט ומתפקד (עמ' 16). הוא הבהיר בסיום חקירתו כי לפעמים הוא קונה לעצמו בגדים לבד ולפעמים עם אמו. בכסף שהוא מרוויח הוא קונה אוכל ודלק. ברשותו יש כרטיס אשראי שהוא עושה בו שימוש (עמ' 24). את הקוד הסודי הוא שומר במכשיר הטלפון הנייד כדי שלא ישכח אותו (עמ' 26). במהלך העדות עמד התובע לפני גיוס לצה"ל. בישיבה נוספת שהתקיימה ציין בא כוחו כי התובע אכן התגייס ושובץ למסגרת מקא"מ בחוות השומר (עמ' 58).

47. כפי שצינתי לעיל קיים פער מסוים בין התיאורים הסובייקטיביים שניתנו לבין הרושם שניתן היה להתרשם ממנו מעמידת התובע בחקירה הנגדית וכן מראיות חיצוניות, המצביעות על תפקוד טוב יותר מזה שניתן להניח אותו על בסיס התצהירים. עם זאת, כפי שאפרט להלן, מכאן ועד המסקנות שאותן מבקשים הנתבעים להסיק מכך המרחק רב.

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטיין) ואח' נ' אוהיון

הגריעה מכוסר ההשתכרות

48. בסיכומיו ביקש בא כוח התובעים לקבוע כי הפך "צעיר כבוי, מצומצם ביכולתו להתבטא, בעל כושר ביטוי לקוי ביותר בעל בעיות זיכרון וריכוז קשות". הוא מבקש להסתמך על הרושם שהותירה עדותו בבית המשפט, על תעודות בית ספר שהוגשו ועל עדות מנהל בית הספר לפיה מדובר בפגיעה קשה ביכולת ללמוד שהביאה ביחד עם שאר הפגיעות לנכות משמעותית.
49. על יסוד הערכת המומחים הרפואיים ביקשו התובעים לקבוע כי הגריעה מכוסר השתכרותו של התובע עומדת על 75% ולחלופין הציע 62% או את הנכות הרפואית (ללא הצלקות) – 48.7%. אשר לבסיס השכר נטען לכך שהבסיס הוא השכר הממוצע במשק (8,482 ש"ח במעוגל).
50. החישוב שערך אפוא באו כוח התובעים על בסיס נתונים אלה (מרגע הגיע התובע לגיל 21 ועד הגיעו לגיל 67 – מקדם היוון 299.1951 ומקדם היוון כפול (0.9426)) מגיע לסכום של 1,794,078 ש"ח (לפי שיעור גריעה של 75%), 1,483,105 ש"ח (לפי 62%) ו- 1,164,965 ש"ח (לפי 48.7%).
51. עמדת הנתבעים היא שהגריעה מכוסר השתכרותו של התובע עומדת על 25%. באשר לעתיד הם מבקשים לערוך את החישוב החל מגיל 21 ועד גיל 67, על בסיס השכר הממוצע והם מגיעים לאחר היוון כפול לסכום של 580,579 ש"ח.
52. לאחר בחינות טענות הצדדים מצאתי כי נכון לקבל את עתירתם החלופית של התובעים ולקבוע כי שיעור הגריעה של התובע מכוסר ההשתכרות עומד על נכותו הרפואית (ללא הצלקות) – 48.7%, כי יש לערוך את החישוב על בסיס השכר הממוצע במשק וזאת מהמועד שבו התובע יהיה בן 21 ועד הגיעו לגיל 67.
53. ככלל, משקפת הנכות הרפואית את הגריעה מכוסר ההשתכרות (השווה ע"א 3049/93 גירוגיסיאן נ' רמזי, פ"ד נב (3) 792, 798 (1995); ע"א 8799/05; 8856/08 הסתדרות מדיצינית נ' דסה נ' פלוני (21.3.11), פסקה 34)). הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר מדובר בתובע קטיין או צעיר (רי ע"א 5148/05 ליאור קוגלמס נ' אביתר לוי (20.2.2008), פסקה 7

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטיין) ואח' נ' אוחיון

לפסק דינו של כבי המשנה לנשיאה א' ריבלין; ע"א 9873/06 כלל חברה לביטוח בע"מ נ' מיכל פפו (22.3.2009), פסקה 7 לפסק דינו של כבי המשנה לנשיאה א' ריבלין).

54. מסקנה זו מתחזקת מכך שהתובע סובל מנכות משמעותית בתחומי הניירולוגיה, הפסיכיאטריה והאורתופדיה. מתוך מסלול חייו עד עתה עולה כי אף שמצבו טוב יותר מהאופן שבו הוצגו הדברים, המדובר בפגימה משמעותית שיש בה כדי להשליך על כושר השתכרותו. כפי שציין פרופ' פינקלשטיין, התובע סובל מליקויים בחלק מיכולותיו – דבר המקשה על יכולת הלמידה שלו, החשיבה המילולית ויכולתו לזכור. אף תופעת ה"פתיל הקצרי", שעליה דיבר פרופ' אפטר, יש בה כדי להקשות ולגרוע מכושר ההשתכרות.

55. מנגד, לא מצאתי כי יש מקום להגדיל את שיעור הגריעה עוד מעבר לנכות הרפואית, וזאת בהתחשב בהתרשמותי מתוך מכלול הראיות (שלא עמדו בפני המומחים) כי מצב התובע טוב יותר מזה שהניחו המומחים. התובע הפגין יכולות מרשימות ויוזמה בכך שפעל להשגת רשיון נהיגה על אופנוע לבד, מבלי לידע בכך את הוריו. הוא מנהל פעילות חברתית מסוימת ואינו מבודד כפי שטען, הוא גויס לאחרונה לצה"ל והראה יכולת השתלבות מסוימת במסגרת, גם אם מדובר במסגרת תומכת.

56. מכלול השיקולים מלמד אפוא כי אין הצדקה לסטות כלפי מעלה או כלפי מטה מהנכות הרפואית, אישר במצב הדברים הרגיל משמשת בסיס לקביעת שיעור הגריעה מכושר ההשתכרות.

57. לפיכך, אני פוסק לתובע פיצוי בגין הגריעה מכושר השתכרותו על בסיס השכר הממוצע במשק (8,482 ₪); שיעור הגריעה – 48.7% וזאת החל מגיל 21 ועד גיל 67 (מקדם היוון 299.1951, מקדם היוון כפול 0.9151). הסכום המתקבל הוא במעוגל 1,131,000 ₪.

הפסד פנסיה – אבדן תנאים סוציאליים

58. וזתובעים עתרו בסיכומיהם לפיצוי של 12.5% מהסכום המתקבל בגין אבדן תנאים סוציאליים, תוך הפניה לפסיקת בית המשפט העליון ולפסקי דין שניתנו בבית משפט זה. הנתבעים מבקשים לחשב את הזכויות על בסיס חישוב המעריך את הפסד הפנסיה בסיום תחילת חיי העבודה, תוך עריכת היוון כפול. הם מניחים כי הפסד מתקזז כנגד עלות רכישת הזכויות ולכן מציעים סכום גלובאלי לפי 5% מהפסד השכר – 25,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטיין) ואח' נ' אוחיון

59. עמדת הנתבעים מתעלמת מהתמורה שחלה באופן חישוב הפסדי הפנסיה, שבמהותם הם הפסד הפרשת המעביד לתנאים סוציאליים. משעבר מן העולם הסדר הפנסיה התקציבית הרי שהעובד מפסיד את הפרשת המעביד לתנאים סוציאליים ולא את הפנסיה. הפרשה זו שהפכה חובה (ר' צו ההרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז – 1957 והתיקונים שהוכנסו לו) היא בגובה של 12% וכך יש לקבוע את הפסדי הפנסיה (ר' לעניין זה ע"א 7548/13 שפורן דייוו נ' זיק תורגמן (27.1.2014), פסקה 5 לפסק דינו של כב' השופט י' עמית; ת.א. (חיי) 16951-04-10 ע.מ.מ. נ' ע.מ.ר. (31.12.2003), פסקאות 25-26 לפסק דינה של כב' השופטת י' וילנר). הסכום המתקבל הוא 136,000 ₪.

פיצוי בגין האפשרות לחוסר יכולת לשרת בצבא בתקופת השירות הצבאי

60. רכיב נוסף בתביעת התובעים הוא פיצוי עבור הפסדים הנובעים מכך שהתובע לא יוכל לשרת בצבא. התובעים מבקשים להניח כי אף שגויס לאחרונה לא יתמיד בשירות הצבאי, וכי הסיכוי להיפלטות מצה"ל עולה על 50%. התובעים מציעים שיפסק להם פיצוי בסכום של 200,000 ₪ על בסיס פסיקת בית המשפט העליון, לפיה דרך הפיצוי היא בגזירת 70% מהשכר הממוצע במשק בתקופת השירות הצבאי. לדעת הנתבעים אין מקום להניח שהתובע לא ישלים את שירותו הצבאי ולפצותו עבור חוסר האפשרות לשרת בצבא. עמדת הנתבעים מקובלת עלי. משגויס התובע אין בסיס מספיק לקביעה כי לא יתמיד בשירות הצבאי, במיוחד כשמדובר בשירות שמותאם למגבלותיו.

עזרת הזולת

61. טענת התובעים יש לפסוק להם פיצוי עבור העזרה שהושיטו ההורים לתובע ובעיקר עבור עזרת אמו, שניתנה באופן יומיומי משך זמן ממושך ובאופן אינטנסיבי. התובעים נסמכים על דברי האם בתצהירה לפיה נכחה עם התובע בכיתה, שהתה לצדו בעת שהיה מאושפז ולא חזרה לשוק העבודה משך 3.5 שנים. בקשתם היא לפסוק סכום של 300,000 ₪ לעבר וסכום של 200,000 ₪ לעתיד.

62. עמדת הנתבעים היא כי אין לקבל את טענות האם לכך שלא עבדה משך שלוש שנים, כאשר התובע היה מצוי במסגרות ומומן לו ליווי מלא על ידי המועצה המקומית. עוד נטען כי לא הייתה מניעה מכך שהאם תשכור מטפלת ותמשיך לעבוד. הם מציעים לפסוק פיצוי למושך

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 10-11-13944 א' (קטיין) ואח' נ' אוחיון

שנה על בסיס של 2,000 ₪ לחודש ובסה"כ 24,000 ₪. באשר לעתיד הנתבעים סבורים כי התובע אינו זקוק לעזרה מאחר והוא עצמאי לחלוטין בחיי היום יום ומגבלותיו אינן מצריכות סיוע עתידי.

63. לאחר בחינת טענות הצדדים מצאתי כי יש לפסוק לתובעים פיצוי בסכום של 100,000 ₪ עבור עזרת הזולת בעבר. סכום זה מביא בחשבון גם את הריבית שנצברה לפיצוי המגיע עבור העבר. בקביעת הסכום נתתי דעתי לכך שהאם אכן התגייסה לסייע לתובע והשקיעה פרק זמן לא מבוטל, ואולם יש ממש בטענת הנתבעים כי הדבר מוצדק לאורך תקופה מסוימת ולאחר מכן ניתן לצפות להתארגנות אחרת בעלות נמוכה יותר. מכל מקום המדובר בפרק זמן ארוך שבו נזקק התובע לעזרה בהיקפים משתנים, הוריו הקדישו פרקי זמן לא מבוטלים לסייע לו, להסעתו, לליווי בבית הספר ולשהות בטיפולים שקיבלו הוא והם.

64. באשר לעתיד, מקובלת עלי עמדת הנתבעים כי לא הונחה תשתית מספקת כדי לקבוע צורך מיוחד בעזרה בהינתן סוג הנכויות. עם זאת, מצאתי לפסוק סכום גלובאלי מתון המשקף סיוע אפשרי שהתובע יזדקק לו בשל מגבלותיו, ואני מעמיד סכום זה על 20,000 ₪.

הוצאות רפואיות והוצאות נסיעה

65. התובע עותר בסיכומיו לכך שייפסק לו סכום של 60,000 ₪ לעבר ו- 80,000 ₪ לעתיד (לפי סכום חודשי של 400 ₪) עבור הוצאות נסיעה לטיפולים. עוד הוא מבקש שיפסק לו סכום של 25,000 ₪ עבור טיפולי שיניים וסכום של 20,000 ₪ עבור הטיפולים הנפשיים לעבר. באשר לטיפולים הנפשיים בעתיד הוא מבקש פיצוי בסכום של 60,000 ₪.

66. עמדת הנתבעים היא כי יש לפסוק לתובעים הוצאות נסיעה לעבר בסכום של 5,000 ₪ ואין סיבה לפסיקת הוצאות בעתיד. אשר לטיפולי השיניים – מראים הנתבעים כי ככל שנערך היוון כפול לסכומים הרי שהתחשיב מגיע לסכום נמוך יותר – 14,424 ₪. הנתבעים נכונים לשאת בעלות טיפולים בעבר בסכום של 7,000 ₪, ולדעתם אין מקום לפסיקת פיצוי עבור טיפולים בעתיד.

67. יש לציין כי להזכחת הטיפולים הנפשיים שניתנו הובאה לעדות גבי נרית שוס, אשר טיפלה בתובע ובהוריו. היא פירטה את היקף הטיפולים (66 מפגשים) ואת העלות (110 ₪ למפגש עד להשלמת המכסה ו- 180 ₪ לאחר מכן).

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטין) ואח' נ' אוחיון

68. אני פוסק לתובע סכום של 60,000 ₪ עבור החוצאות לעבר ולעתיד. סכום זה מביא בחשבון החזר של הטיפולים הנפשיים, שההורים נשאו בהם באופן חלקי, החזר עבור הוצאות נסיעה ותשלום טיפולי השיניים. לא מצאתי כי הונח בסיס מספיק לפסיקת פיצוי עבור הוצאות עתידיות.

הנזק הלא ממוני

69. התובעים מבקשים לפסוק סכום של 191,634 ₪ ולחלופין סכום של 165,851 ₪ וזאת בהתאם לנכות שתקבע ועבור 92 ימי אשפוז. הנתבעים שאוחזים בעמדה כי הנכות היא 27% בלבד מציעים סכום של 106,593 בהתאם לנכות זו ועל בסיס 88 ימי אשפוז. אני מקבל את התחשיב החלופי שערכו התובעים ולפיכך פוסק סכום של 166,000 ₪.

ניכויים

70. מתוך סכום הפיצוי יש לנכות את קצבת ילד נכה ששולמה לתובע במהלך השנים. הנתבעים טענו לסכום של 163,000 ₪ ויש לנכות סכום זה. לא מצאתי כל טעם מוצדק להתנגדות התובעים לכך.

71. בכל הנוגע לקצבת הנכות הכללית מבקשים הנתבעים להקפיא את הסכום הצפוי בהתאם לחוות דעת אקטוארית שהגישו לפי החלופה המקסימאלית. התובעים מסכימים לעיכוב, ככל ששיעור הגריעה מכושר ההשתכרות שנקבע הוא כזה המאפשר קבלת קצבה הוא מבקש לקבוע הקפאה של הסכום המינימאלי לפי חוות הדעת (בתוספת שכר טרחת עורך דין החל עליו). הממצאים שנקבעו לעיל תומכים בעמדת התובעים לפיה סכום ההקפאה הוא לפי החלופה הראשונה – 317,000 ₪. סכום זה (בתוספת שכר טרחת עורך דין החל עליו) יוקפא אפוא כהצעת הנתבעים בחשבון נאמנות משותף עד לקביעת המלייל בתביעה לקבלת קצבת נכות כללית, שאותה יגיש התובע בתוך 60 יום ממועד סיום שירותו הצבאי. התובע יפעל בתום לב למצות את זכויותיו בהקשר לכך ובהתאם לקביעה תערך התחשבנות בין הצדדים (יש להתאים את שכר טרחת עורך הדין לסכום פסק הדין שיתקבל לאחר ההתחשבנות). ככל שיגיע למי מהצדדים סכום כלשהו בעקבות ההתחשבנות הוא ישולם בתוך 30 יום ממועד המצאת המסמכים הנוגעים לקביעת המלייל לידי הצד שכנגד. במקרה של מחלוקת יפנו הצדדים לבית המשפט המוסמך בהליך נפרד.

בית המשפט המחוזי בירושלים

02 פברואר 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל
ת"א 13944-11-10 א' (קטין) ואח' נ' אוחיון

72. בנוסף לניכויים אלה יש לנכות את התשלומים התכופים בסכום של 88,000 ₪ (לאחר הוספת שכר טרחת עורך דין).

סיכום

73. לאור האמור לעיל אני פוסק לתובעים את הסכומים הבאים:

1,131,000 ₪	גריעה מכושר ההשתכרות -
136,000 ₪	הפסד פנסיה -
120,000 ₪	עזרת הזולת -
60,000 ₪	הוצאות -
166,000 ₪	נוק לא ממוני -
<u>1,613,000 ₪</u>	סה"כ -
163,000 ₪	ניכוי קצבת ילד נכה -
317,000 ₪	הקפאת קצבת נכות כללית -
<u>1,133,000 ₪</u>	סה"כ -

74. לסכום זה יש להוסיף שכר טרחת עורך דין (15.21%) ולאחר מכן להפחית את התשלום התכוף כאמור לעיל. הסכום ישולם בתוך 30 יום ממועד המצאת פסק הדין לידי באת כוח הנתבעים. בנוסף, הסכום המוקפא (317,000 ₪ בתוספת שכר טרחת עורך דין בגובה האמור) יופקד ולגביו תערך התחשבנות לאחר קביעת המוסד לביטוח לאומי כמפורט בפסק הדין.

ניתן היום, ב' אדר תשע"ד, 02 פברואר 2014, בהעדר הצדדים.

ארנון דראל, שופט